

25.09.24.

7-А кл.

Всесвітня історія

вч. Рзаєва Н.О.

Тема: Священна Римська імперія. Виникнення слов'янських держав.

Мета уроку: розкрити особливості розвитку німецьких земель у Х—ХІІІ ст.; формувати вміння аналізувати історичні явища та події; формувати ключові громадянські компетентності; виховувати повагу до історії німецького та слов'янського народів.

Актуалізація опорних знань

Експрес бесіда

- Кого у Європі називали «Північними людьми»?
- Який період історії дослідники назвали «добом вікінгів»?
- Що таке дракар?
- Як на Русі називали вікінгів?
- Які напрями мали походи вікінгів?

Мотивація навчальної діяльності

Вивчення нового матеріалу

Хронологічний ланцюжок

Основні дати та події: (запишіть і запам'ятайте)

- IX ст – створення Чеської держави
- X ст – утворення Польського королівства
- 919 р. — утворення Німецького королівства;
- 962 р. — утворення Священної Римської імперії;
- 1077 р. — похід до Каносси;
- 1220–1268 рр. — панування династії Штауфенів;

За Верденською угодою “землі східних франків” отримав Людвіг Німецький.

Саме на цих землях згодом постало Німецьке королівство. 919 р. — утворення Німецького королівства. Але на той час ті землі мало нагадували державу. На них

існували п'ять герцогств, володарі яких майже не підкорялися королям із династії Каролінгів. Знатні роди постійно боролися за владу. Це протистояння феодалів, герцогів і королів часто мало збройний характер і тому дістало назву міжусобних війн.

Робота зі схемою

Робота з картою

Разом із міжусобними війнами землі Східного Франкського королівства потерпали від нападів чужоземців. Східнофранкські королі та місцеві герцоги зуміли захистити свої землі від вікінгів. Однак наприкінці X ст. з'явився новий небезпечний ворог, який прийшов зі сходу, — угорці, або мадяри. Вони розпочали спустошувати німецькі землі, що спонукало герцогів до об'єднання в єдине королівство.

Німецька держава з'явилася на карті середньовічної Європи в IX ст., а вже через століття постала Німецька імперія, творцем якої був Оттон I (936-973).

Об'єднуючи державу, Оттон I застосовував для боротьби з непокірними німецькими феодалами і військову силу, і вдалі династичні шлюби. До того ж він заручився підтримкою церкви, якій дарував багато земель і численні привілеї. Створивши сильне кінне військо, Оттон I завдав нищівної поразки угорцям і назавжди припинив їхні набіги на Німеччину.

Зміцнивши становище всередині країни, король звернувся до ідеї відновлення Римської імперії. Для цього він здійснив походи в Північну Італію, а також допоміг папі приборкати римську знать. Вдячний за допомогу, папа в 962 р. в соборі Святого Петра в Римі увінчав Оттона I імператорською короною.

Так 962 р. в Європі постала нова імперія.

Як і Карл Великий, Оттон I вважав свою державу спадкоємицею Римської імперії. Тому згодом вона стала називатися Священна Римська імперія.

Складання хронологічної таблиці

ВИНИКНЕННЯ НІМЕЦЬКОГО КОРОЛІВСТВА ТА ПОЯВА НОВОЇ ІМПЕРІЇ НА ЗАХОДІ

Дата	Подія
911 р.	Після смерті останнього правителя Східнофранкського королівства з династії Каролінгів уперше королем було обрано представника місцевої знаті франконського герцога Конрада I (911—918 рр.). Виникнення Німецького королівства
919 р.	Новим німецьким королем після смерті Конрада було обрано його онука, саксонського герцога Генріха Птахолова (919—936 рр.)
955 р.	Битва на р. Лех поблизу Аугсбурга в Баварії. Військо німецького короля Оттона I (936—973 рр.) завдало нищівної поразки мадярам, у результаті чого вони назавжди припинили напади на німецькі землі
961 р.	Німецький король Оттон I на прохання 22-річного папи римського Іоанна XII здійснив похід до Італії, допоміг йому перемогти непокірних васалів і повернути втрачений престол
962 р.	Папа римський Іоанн XII 2 лютого в соборі Св. Петра коронував Оттона I як римського імператора. Друге відновлення Римської імперії на Заході

Священна Римська імперія була феодально-теократичною державою, оскільки на її політику вирішальний вплив мали католицькі релігійні діячі.

Робота з поняттями (запишіть)

Теократія (від грецького «теос» — Бог; «кратос» — сила, влада) — форма правління, за якої світська влада належить духовенству, а більшість сфер суспільного та індивідуального життя визначаються панівною релігією та церквою.

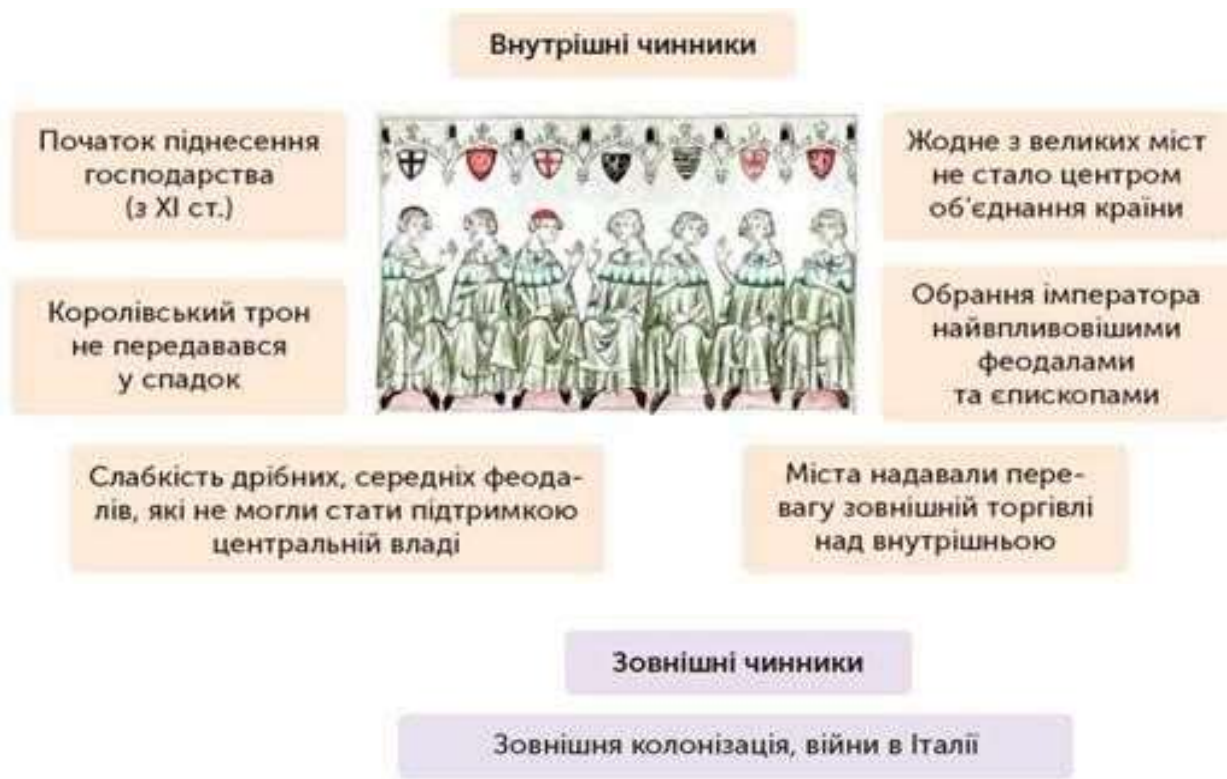
Хвилинка відпочинку. Гімнастика для очей

https://youtu.be/u_fLRqgJ59E?si=uANSHgRkLIGVwBpf

Робота зі схемою

ПРИЧИНИ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ РОЗДРОБЛЕНОСТІ СВЯЩЕННОЇ РИМСЬКОЇ ІМПЕРІЇ

Захоплення нових земель на східному кордоні, війни в Італії призвели до послаблення влади імператора та посилення німецьких князів. Сім князів, які мали право обирати імператора, називалися курфюрстами.

У 1356 р. імператор Карл IV Люксембург видав «Золоту буллу»¹, що визначала порядок передачі трону у Священній Римській імперії і закріплювала за курфюрстами право на вищий суд, карбування власної монети, стягування мита і навіть право вести війну один з одним.

Робота з поняттями (запишіть)

Булла — особливий документ імператорів і пап з печаткою.

Але щоб німецький король став повноправним імператором, папа римський мав увінчати його в Римі імператорською короною.

У роздробленій Німеччині не існувало єдиних для всієї країни армії, уряду, загальної скарбниці, спільних законів. Органом станового представництва був рейхстаг, до нього входили князі, рицарі та представники великих міст. Рейхстаг вирішував лише загальнодержавні питання, не втручаючись у справи князівств. І

хоча на початку XVI ст. династія Габсбургів володіла найбільшими територіями в Європі, проте в них, як і раніше, панувала роздробленість.

Узагальнення. Систематизація. Рефлексія.

Перегляньте відео: <https://youtu.be/0ZZEvAxDT48?si=5i6KJMYAktWLkn5D>

Експрес-опитування

1. Коли утворено Священну Римську імперію?
2. Що таке «Золота булла»?
3. Як діяльність Фрідріха II посирила роздробленість Німеччини?
4. Визначте, якими перетвореннями Оттон I зміцнив Німецьке королівство.
5. Поясніть, чому, на відміну від Англії та Франції, у Німеччині не утворилася єдина централізована держава.

Домашнє завдання:

- Прочитати § 6
- Записати і вивчити дати, поняття, таблицю на стор.41.

Завдання надсилайте на освітню платформу Human або на ел. адресу nataliarzaeva5@gmail.com

Бажаю успіхів у навчанні!